Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kahdeksas jaosto)

23 päivänä huhtikuuta 2015 *

Muutoksenhaku — Kilpailu — Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt — SEUT 101 artikla ja ETA-sopimuksen 53 artikla — Nestekidenäyttöjen (LCD) maailmanlaajuiset markkinat — Hintojen vahvistaminen — Sakot — Sakkojen laskennasta annetut suuntaviivat (2006) — 13 kohta — Myyntiarvon määritys — Yhteisyritys — Emoyhtiöille suoritettujen myyntien huomioon ottaminen — Sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annettu tiedonanto (2002) — 23 kohdan b alakohdan viimeinen alakohta — Osittainen sakoista vapauttaminen — Todisteet komissiolle aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista

Asiassa C-227/14 P,

jossa on kyse Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 56 artiklaan perustuvasta valituksesta, joka on pantu vireille 7.5.2014,

LG Display Co. Ltd, kotipaikka Soul (Etelä-Korea) ja

LG Display Taiwan Co. Ltd, kotipaikka Taipei (Taiwan),

edustajinaan avocat A. Winckler ja avocat F.-C. Laprévote,

valittajina,

ja jossa vastapuolena on

Euroopan komissio, asiamiehinään F. Ronkes Agerbeek ja P. Van Nuffel, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kahdeksas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja A. Ó Caoimh (esittelevä tuomari) sekä tuomarit C. Toader ja C. G. Fernlund,

julkisasiamies: M. Wathelet,

kirjaaja: hallintovirkamies I. Illéssy,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 26.1.2015 pidetyssä istunnossa esitetyn,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

on antanut seuraavan

tuomion

1 LG Display Co. Ltd (jäljempänä LGD) ja LG Display Taiwan Co. Ltd (jäljempänä LGDT) vaativat valituksellaan unionin tuomioistuinta kumoamaan osittain unionin yleisen tuomioistuimen tuomion LG Display ja LG Display Taiwan v. komissio (T-128/11, EU:T:2014:88; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla unionin yleinen tuomioistuin yhtäältä muutti [SEUT] 101 artiklan ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/39.309 – LCD) 8.12.2010 annettua komission päätöstä K(2010) 8761 lopullinen, jonka tiivistelmä julkaistiin 7.10.2011 Euroopan unionin virallisessa lehdessä (EUVL C 295, s. 8; jäljempänä riidanalainen päätös), ja jossa se vahvisti näille yhtiöille kyseisen päätöksen 2 artiklassa yhteisvastuullisesti määrätyn sakon määräksi 210 000 000 euroa sekä jolla se toisaalta hylkäsi muilta osin näiden yhtiöiden nostaman kanteen, jossa vaadittiin mainitun päätöksen osittaista kumoamista kyseisiä yhtiöitä koskevilta osin sekä kyseisen sakon määrän alentamista.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

2 [SEUT 101] ja [SEUT 102] artiklassa vahvistettujen kilpailusääntöjen täytäntöönpanosta 16.12.2002 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1/2003 (EYVL 2003, L 1, s. 1) 23 artiklan 2 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Komissio voi päätöksellään määrätä yrityksille tai yritysten yhteenliittymille sakon, jos ne tahallaan tai tuottamuksesta:

a) rikkovat [SEUT 101] artiklan tai [SEUT 102] artiklan määräyksiä; – –

– –

Kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään kymmenen prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

– –

3. Sakon suuruutta määrättäessä on otettava huomioon sekä rikkomisen vakavuus että sen kesto.”

3 Kyseisen asetuksen 31 artiklan sanamuoto on seuraava:

”Yhteisöjen tuomioistuimella on täysi harkintavalta tutkiessaan valitukset päätöksistä, joilla komissio on määrännyt sakon tai uhkasakon. Se voi poistaa sakon tai uhkasakon taikka alentaa tai korottaa sitä.”

4 Asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen (EUVL 2006, C 210, s. 2; jäljempänä sakkojen laskennasta annetut suuntaviivat) 6 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Rikkomiseen liittyvien tavaroiden ja palveluiden myyntiarvon sekä rikkomisen keston katsotaan yhdessä muodostavan asianmukaisen vertailuarvon rikkomisen taloudellisen merkityksen ja kunkin rikkomiseen osallistuneen yrityksen suhteellisen osuuden selvittämiseksi – –”

5 Kyseisten suuntaviivojen otsikon ”Sakon perusmäärä” alla olevassa 13 kohdassa todetaan seuraavaa:

”Määrittääkseen sakon perusmäärän komissio käyttää sellaisten rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti – – liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvoa, jotka yritys on myynyt Euroopan talousalueen (ETA) alueella sijaitsevalla asian kannalta merkityksellisellä maantieteellisellä alueella. – –”

6 Sakoista vapauttamisesta ja sakkojen lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon (EYVL 2002, C 45, s. 3; jäljempänä yhteistyötiedonanto) 23 kohdan b alakohdassa vahvistetaan erilaisia sakkojen lievennyksiä, joita yritykset voivat saada siinä järjestyksessä, jossa ne ovat toimittaneet tietoja. Kyseisen alakohdan viimeisen alakohdan sanamuoto on seuraava:

”Jos yritys lisäksi toimittaa todisteita komissiolle aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista, jotka liittyvät suoraan epäillyn kartellin vakavuuteen tai kestoon, komissio ei ota näitä tosiseikkoja lukuun määrittäessään sakkoa, joka määrätään kyseiset todisteet toimittaneelle yritykselle.”

Asian tausta ja riidanalainen päätös

7 Asian taustalla olevat tosiseikat ja riidanalainen päätös, sellaisina kuin ne ilmenevät valituksenalaisen tuomion 1–31 kohdasta, voidaan tiivistää jäljempänä esitetyllä tavalla.

8 LGD on Korean oikeuden mukaan perustettu yhtiö, joka käyttää määräysvaltaa aktiivimatriisi-nestekidekerroksella varustettujen nestekidenäyttöjen (jäljempänä LCD-paneelit) tuotannon alalla toimivien maailmanlaajuisesti sijoittautuneiden yhtiöiden muodostamassa konsernissa. LGD perustettiin 26.7.1999 Korean oikeuden mukaan perustetun yhtiön LG Electronics, Inc:n (jäljempänä LGE) ja Alankomaiden oikeuden mukaan perustetun yhtiön Koninklijke Philips Electronics NV:n (jäljempänä Philips) välillä tehdyllä yhteisyritystä koskevalla sopimuksella. Ajanjaksolla 26.7.1999–23.7.2004 LGE ja Philips omistivat kumpikin 50 prosenttia LGD:stä. Tämän jälkeen LGE:n osuus kyseisestä pääomasta laski 37,9 prosenttiin ja Philipsin 32,87 prosenttiin.

9 LGDT on Taiwanin oikeuden mukaan perustettu yhtiö ja LGD:n kokonaan omistama tytäryhtiö, joka toimii LCD-paneelien tuotannon ja toimituksen alalla.

10 Korean oikeuden mukaan perustettu yhtiö Samsung Electronics Co. Ltd (jäljempänä Samsung) jätti vuoden 2006 keväällä komissiolle hakemuksen sakkoimmuniteetin saamiseksi yhteistyötiedonannon mukaisesti. Tässä yhteydessä Samsung ilmoitti tiettyjä LCD-paneeleja koskevasta usean yrityksen – joihin LGD ja LGDT lukeutuivat – muodostamasta kartellista.

11 LGD jätti 17.7.2006 myös sakkoimmuniteettihakemuksen komissiolle kyseisen tiedonannon mukaisesti.

12 Komissio myönsi 23.11.2006 Samsungille ehdollisen vapautuksen sakoista mainitun tiedonannon 15 kohdan mukaisesti mutta eväsi sen LGD:ltä.

13 Komissio käynnisti 27.5.2009 hallinnollisen menettelyn ja antoi väitetiedoksiannon, joka oli osoitettu 16 yritykselle, joiden joukossa olivat valittajat sekä LGE ja Philips. Tässä väitetiedoksiannossa selitettiin muun muassa perusteet, joiden nojalla viimeksi mainittuja yhtiöitä oli unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti pidettävä solidaarisesti vastuussa LGD:n toteuttamasta kilpailusääntöjen rikkomisesta.

14 Väitetiedoksiannon adressaatit ilmoittivat komissiolle kirjallisesti näkemyksensä komission niitä vastaan esittämistä väitteistä asetetussa määräajassa. Lisäksi useat kyseisistä adressaateista, valittajat mukaan lukien, käyttivät oikeuttaan tulla kuulluksi suullisesti 22. ja 23.9.2009 pidetyssä kuulemisessa.

15 LGD jätti 1.2.2010 yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeiseen alakohtaan perustuvan hakemuksen, jolla se haki osittaista vapautusta sakoista vuosina 2005 ja 2006 tapahtuneen kartelliin osallistumisensa johdosta.

16 Komissio kehotti 4.3.2010 päivätyllä tietojensaantipyynnöllä ja 6.4.2010 päivätyllä kyseistä pyyntöä täydentävällä kirjeellä asianosaisia toimittamaan sille tiedot niiden myyntien arvosta, jotka otettaisiin huomioon sakkojen perusmäärän laskemiseksi, sekä esittämään huomautuksensa tästä kysymyksestä. LGD toimitti tiedot omalta osaltaan 21.4.2010 päivätyllä kirjeellä.

17 Komissio teki 8.12.2010 riidanalaisen päätöksen. Kyseinen päätös oli osoitettu kuudelle kaikkiaan 16:sta väitetiedoksiannon adressaatista, mukaan lukien valittajille ja Samsungille. Päätöksessä ei sen sijaan mainittu enää LGE:tä eikä Philipsiä.

18 Riidanalaisessa päätöksessä komissio totesi, että kuusi suurta kansainvälistä LCD-paneelien valmistajaa, joihin valittajat ja Samsung lukeutuivat, muodostivat kartellin, joka koski LCD-paneelien kahta tavaralajia, jotka olivat kooltaan 12 tuumaa tai sitä suurempia, eli yhtäältä tietotekniikassa, kuten kannettavissa tietokoneissa ja muissa tietokoneiden näytöissä, käytettäviä LCD-paneeleita ja toisaalta televisiovastaanottimissa käytettäviä LCD-paneeleita (jäljempänä yhteisesti kartellin kohteena olevat LCD-paneelit).

19 Riidanalaisen päätöksen mukaan kartellia oli pidettävä yhtenä kokonaisuutena pidettävänä jatkettuna SEUT 101 artiklan ja Euroopan talousalueesta 2.5.1992 tehdyn sopimuksen (EYVL 1994, L 1, s. 3; jäljempänä ETA-sopimus) 53 artiklan rikkomisena, joka oli kestänyt vähintäänkin 5.10.2001–1.2.2006. Tämän ajanjakson aikana kartelliin osallistuneet yritykset pitivät useita monenvälisiä kokouksia, joita ne nimittivät ns. kidekokouksiksi. Näiden kokousten tarkoitus oli selvästi kilpailunvastainen, koska ne muodostivat osallistujille tilaisuuden muun muassa vahvistaa kartellin kohteena olevien LCD-paneelien vähimmäishintoja, keskustella tulevasta hintakehityksestä sen heikentymisen ehkäisemiseksi ja sovittaa yhteen hintojenkorotuksia ja tuotantotasoja. Kartelliin osallistuneet yritykset tapasivat rikkomisajanjakson aikana myös kahdenvälisissä tapaamisissa ja vaihtoivat tiuhaan tietoja ns. kidekokouksissa keskustelluista aiheista. Kartellin osallistujat toteuttivat lisäksi toimenpiteitä kokouksissa tehtyjen päätösten noudattamisen varmistamiseksi.

20 Riidanalaisessa päätöksessä vahvistettujen sakkojen määräämiseksi komissio sovelsi sakkojen laskennasta annettuja suuntaviivoja. Kyseisten suuntaviivojen perusteella komissio määritteli sen kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynnin arvon, jota kilpailusääntöjen rikkominen suoraan tai välillisesti koski. Komissio jakoi kartelliin osallistuneiden yritysten myynnit tätä varten seuraaviin kolmeen luokkaan:

— luokka ”suora myynti Euroopan talousalueella”, joka käsittää kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynnin toiselle yritykselle Euroopan talousalueen sisällä,

— luokka ”suora myynti Euroopan talousalueella muutettujen tuotteiden muodossa”, joka käsittää kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynnin osana saman konsernin, johon tuotteen valmistaja kuuluu, sisällä valmistettua lopputuotetta muulle yritykselle Euroopan talousalueella, ja

— luokka ”epäsuora myynti”, joka käsittää kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynnin Euroopan talousalueen ulkopuolelle sijoittautuneelle yritykselle, joka sittemmin liittää paneelit osaksi Euroopan talousalueella myymiään lopputuotteita.

21 Komissio kuitenkin katsoi, että se saattoi ottaa huomioon edellä mainituista myynnin luokista ainoastaan kaksi ensimmäistä luokkaa, koska kolmannen myynnin luokan huomioon ottaminen ei ollut tarpeen määrättyjen sakkojen riittävän ehkäisevän vaikutuksen takaamiseksi.

22 Komissio katsoi valittajien vastaväitteistä huolimatta, että valittajien merkityksellinen myynnin arvo oli laskettava siten, että huomioon otetaan myös niiden myynnit LGE:lle ja Philipsille. On nimittäin niin, että yhtäältä näille viimeksi mainituille yhtiöille suoritetuista kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynneistä oli myös keskusteltu asianomaiseen kartelliin osallistuneiden yritysten kesken ja että toisaalta markkinoiden olosuhteet – eli kartellin kohteena olevat hinnat – olivat vaikuttaneet näiden myyntien hintoihin.

23 Sakkojen määrän vahvistamiseksi komissio otti myös huomioon yhteistyötiedonannon. Tässä yhteydessä se ensinnäkin myönsi Samsungille täyden vapautuksen sakoista. Tämän jälkeen se alensi valittajille määrättävien sakkojen määrää 50 prosentilla niiden toimittamien sellaisten todisteiden perusteella, joilla oli kyseisen tiedonannon 21 kohdan ja 23 kohdan b alakohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaisesti merkittävää lisäarvoa suhteessa komission hallussa jo oleviin todisteisiin. Lopuksi se hyväksyi valittajien hakemuksen osittaisesta sakoista vapauttamisesta, mutta ainoastaan vuoden 2006 osalta. Komission mukaan valittajien toimittamia tietoja oli nimittäin pidettävä todisteina sille aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista ainoastaan viimeksi mainitun vuoden osalta. Valittajien vuoden 2005 osalta toimittamat tiedot sen sijaan täydensivät tietoja, jotka komissio oli jo saanut Samsungilta, eivätkä ne siten koskeneet tosiseikkoja, jotka olivat aikaisemmin tuntemattomia kyseiselle toimielimelle.

24 Komissio otti huomioon muun muassa nämä päätelmät ja määräsi valittajat riidanalaisen päätöksen 2 artiklassa yhteisvastuullisesti maksamaan 215 000 000 euron sakon.

Valituksenalainen tuomio

25 Valittajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 23.2.2011 toimittamallaan kannekirjelmällä kyseisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa vaadittiin riidanalaisen päätöksen osittaista kumoamista ja valittajille kyseisessä päätöksessä määrätyn sakon määrän alentamista.

26 Vaatimuksensa tueksi valittajat esittivät neljä kanneperustetta. Ensimmäinen kanneperusteista perustui siihen, että komissio otti virheellisesti ja valittajien puolustautumisoikeuksia loukaten valittajien sisäiset myynnit huomioon sakkojen määrän laskennassa, ja toinen kanneperusteista perustui siihen, että komissio kieltäytyi virheellisesti myöntämästä valittajille vapautusta sakoista vuodelta 2005 ja ettei se tehnyt valittajille vuoden 2006 tammikuun osalta myöntämästään osittaisesta sakkoimmuniteetista asianmukaisia päätelmiä.

27 Unionin yleinen tuomioistuin hyväksyi valituksenalaisessa tuomiossa toisen kanneperusteen osittain ja katsoi, että komissio oli ottanut virheellisesti valittajien myyntien arvon osalta huomioon vuoden 2006 tammikuun niille määrättävän sakon määrän laskemista varten. Unionin yleinen tuomioistuin alensi tämän johdosta täyttä harkintavaltaansa käyttäen kyseisen määrän 210 000 000 euroon. Muilta osin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi kanteen.

Asianosaisten vaatimukset ja oikeudenkäyntimenettely unionin tuomioistuimessa

28 Valittajat vaativat valituksessaan, että unionin tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion osittain siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin hylkäsi valittajien kanteen riidanalaisen päätöksen osittaiseksi kumoamiseksi

— kumoaa riidanalaisen päätöksen osittain ja alentaa valittajille määrätyn sakon määrää täyttä harkintavaltaansa käyttäen ja

— velvoittaa komission korvaamaan asian käsittelystä unionin tuomioistuimessa ja unionin yleisessä tuomioistuimessa aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.

29 Komissio vaatii valituksen hylkäämistä ja valittajien velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Valitus

30 Valittajat vetoavat valituksensa tueksi kahteen valitusperusteeseen. Ensimmäisen valitusperusteen mukaan unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, rikkoi perusteluvelvollisuuttaan sekä loukkasi puolustautumisoikeuksia ja otti todisteet huomioon ilmeisen vääristyneellä tavalla eikä käyttänyt täyttä harkintavaltaansa sen osalta, että LGD:n emoyhtiöilleen myymät kartellin kohteena olevat LCD-paneelit sisällytettiin myyntien arvoon, joka otettiin huomioon sakon määrän laskemiseksi. Toinen valitusperuste perustuu oikeudelliseen virheeseen, perusteluvelvollisuuden täyttämättä jättämiseen sekä todisteiden ottamiseen huomioon ilmeisen vääristyneellä tavalla sen johdosta, ettei unionin yleinen tuomioistuin myöntänyt LGD:lle osittaista vapautusta sakoista vuodelta 2005.

Ensimmäinen valitusperuste, joka koskee LGD:n emoyhtiöilleen myymien kartellin kohteena olevien LCD-paneelien ottamista huomioon sakon määrän laskemiseksi

Asianosaisten lausumat

31 Tämä valitusperuste jakautuu kahteen osaan. Valittajat väittävät ensimmäisessä osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen soveltaessaan sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen 13 kohtaa, ei perustellut päätöstään oikeudellisesti riittävällä tavalla, otti todisteet huomioon ilmeisen vääristyneellä tavalla, loukkasi LGD:n puolustautumisoikeuksia eikä käyttänyt täyttä harkintavaltaansa todetessaan, että komissio saattoi sisällyttää sakkojen laskemiseksi huomioon otettuun myyntien arvoon kaikki myynnit merkityksellisillä markkinoilla. Valittajat väittävät toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen loukkaamalla suhteellisuusperiaatetta, ei täyttänyt perusteluvelvollisuuttaan, otti todisteet huomioon ilmeisen vääristyneellä tavalla ja loukkasi LGD:n puolustautumisoikeuksia, kun se vahvisti komission päätelmän, jonka mukaan kilpailusääntöjen rikkominen oli tosiasiassa vaikuttanut LGD:n sisäisiin myynteihin emoyhtiöilleen.

– Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa, joka koskee mahdollisuutta ottaa huomioon kaikki myynnit markkinoilla, joihin kilpailusääntöjen rikkominen vaikutti

32 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se totesi valituksenalaisen tuomion 97 kohdassa, että komissiolla oli oikeus ottaa sakkojen laskemiseksi huomioon LGD:n sisäiset myynnit emoyhtiöilleen pelkästään sillä perusteella, että myyntiä oli harjoitettu markkinoilla, joihin kilpailusääntöjen rikkominen vaikutti, vaikka rikkominen ei ollut vaikuttanut mainittuihin myynteihin.

33 Valittajat väittävät ensimmäiseksi, että vaikka komissiolla ei ole velvollisuutta osoittaa, mihin yksittäisiin myynteihin kartelli on vaikuttanut, unionin yleinen tuomioistuin rikkoi sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen 13 kohtaa, kun se sisällytti kartellin kohteena olevien LCD-paneelien koko myynnin arvon niillä markkinoilla, joihin kilpailusääntöjen rikkominen vaikutti, sakkojen laskemiseksi huomioon otettuun myyntien arvoon, vaikka siitä ei ollut riittävästi todisteita, että kilpailusääntöjen rikkominen koski LGD:n sisäisiä myyntejä LGE:lle ja Philipsille, ja se sivuutti lisäksi komission päätöskäytännön, sellaisena kuin se käy ilmi muun muassa [EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/39.125 – Autonlasi) 12.11.2008 tehdystä komission

päätöksestä K(2008) 6815 lopullinen ja [EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/38.543 – Kansainväliset muuttopalvelut) 11.3.2008 tehdystä komission päätöksestä K(2008) 926 lopullinen.

34 Valittajat väittävät toiseksi, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen, kun se ei oikeudellisesti riittävällä tavalla perustellut syitä, joiden vuoksi LGD:n Philipsille ja LGE:lle suorittamat kartellin kohteena olevien LCD-paneelien sisäiset myynnit olisivat voineet vääristää kilpailua merkityksellisillä markkinoilla niistä rakenteellisista takeista huolimatta, joiden vuoksi kartelli ei voinut vaikuttaa näihin myynteihin, koska mainitut myynnit toteutettiin muun muassa alennettuun hintaan eikä niiden tämän vuoksi voitu katsoa toteutetun vapailla markkinoilla. Käsiteltävä asia vastaa tältä osin tuomiota Team Relocations ym. v. komissio (T-204/08 ja T-212/08, EU:T:2011:286), joka koskee kansainvälisiä muuttopalveluita ja jossa unionin yleinen tuomioistuin jätti tästä syystä tietyt myynnit asianomaisilla markkinoilla toteutettujen myyntien arvon ulkopuolelle.

35 Valittajat väittävät kolmanneksi, ettei unionin yleinen tuomioistuin käyttänyt SEUT 261 artiklaan ja asetuksen N:o 1/2003 31 artiklaan perustuvaa täyttä harkintavaltaansa, kun se antoi komission sivuuttaa ilman riittäviä perusteluja aikaisemman päätöskäytäntönsä, sellaisena kuin se käy ilmi muun muassa [EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/39165 – Tasolasi) 28.11.2007 tehdystä päätöksestä K(2007) 5791 lopullinen sekä yrityskeskittymien valvonnan alalla annetuista päätöksistä, joissa komissio ei ottanut huomioon sisäisiä myyntejä sakon laskemiseksi.

36 Valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta neljänneksi siitä, että se teki oikeudellisen virheen eikä käyttänyt täyttä harkintavaltaansa, kun se antoi komission vahvistaa sakon määrän asianomaisia markkinoita koskevan kokonaisliikevaihdon perusteella. Unionin yleinen tuomioistuin ei tältä osin tutkinut LGD:n esittämiä todisteita ja väitteitä, jotka osoittavat, ettei kartelli voinut vaikuttaa LGD:n sisäisiin myynteihin LGE:lle ja Philipsille muun muassa näiden kahden viimeksi mainitun yhtiön välillä tehdyn yhteisyritystä koskevan sopimuksen määräysten johdosta.

37 Valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta viidenneksi siitä, että se esitti ristiriitaisia perusteluja sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen tulkinnan osalta. Unionin yleinen tuomioistuin nimittäin tulkitsi näitä suuntaviivoja valituksenalaisen tuomion 97 kohdassa siten, että komissio saattoi niiden nojalla sisällyttää merkityksellisillä markkinoilla toteutetun koko myynnin arvon siihen myyntien arvoon, joka otettiin huomioon sakkojen laskemiseksi, sulkematta niiden myyntien arvoa pois, joihin kilpailusääntöjen rikkominen ei vaikuttanut. Unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 70 kohdassa sen sijaan, että sakkojen laskemiseksi huomioon otetun myyntien arvon on katettava niiden myyntien arvo, joiden osalta kilpailu merkityksellisillä markkinoilla on vääristynyt. Samoin mainitun tuomion 68 kohdassa unionin yleinen tuomioistuin määritti sakkojen laskemiseksi huomioon otettavan myyntien arvon viittaamalla myyntiin, joka koski kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevia tavaroita sekä kilpailunrajoitusten kohteena olleita tuotteita. Lisäksi saman tuomion 62 kohdassa todetaan, että huomioon otetun myyntien arvon ja kilpailusääntöjen rikkomisen välillä on oltava yhteys.

38 Valittajat katsovat kuudenneksi, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen ja loukkasi LGD:n puolustautumisoikeuksia, kun se tukeutui olettamaan, jota ei voida kumota ja jonka mukaan kyseinen kilpailusääntöjen rikkominen vaikutti kaikkiin myynteihin merkityksellisillä markkinoilla. Sakkojen laskennasta annetuissa suuntaviivoissa ei kuitenkaan vahvisteta tällaista olettamaa, vaan niissä asetetaan päinvastoin komissiolle velvollisuus tutkia tapauskohtaisesti, vaikuttiko kyseinen kilpailusääntöjen rikkominen myynteihin. Unionin yleinen tuomioistuin jätti siten arvioimatta LGD:n esittämät todisteet.

39 Komissio väittää, ettei tämä osa ole perusteltu, koska unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö ja mainitut suuntaviivat eivät estä sitä ottamasta sisäisiä myyntejä huomioon sakkojen laskennassa. Väite on joka tapauksessa tehoton, sillä on kiistatonta, että LGD:n myyntejä Philipsille ja LGE:lle pidettiin

myynteinä muille yrityksille. Lisäksi on komission päätöskäytännön ja samojen suuntaviivojen 13 kohdan mukaista olla rajaamatta sakkojen laskemiseksi huomioon otettava myyntien arvo ainoastaan liiketoimiin, joihin kyseinen kartelli tosiasiassa vaikutti.

– Ensimmäisen valitusperusteen toinen osa, joka koskee kilpailusääntöjen rikkomisen vaikutusta LGD:n sisäisiin myynteihin emoyhtiöilleen

40 Valittajat moittivat ensimmäisen valitusperusteen toisessa osassa unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se totesi valituksenalaisen tuomion 73 ja 83 kohdassa, että kartelli oli joka tapauksessa tosiasiallisesti vaikuttanut LGD:n sisäisiin myynteihin emoyhtiöilleen.

41 Valittajat väittävät ensimmäiseksi, että kun unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 86 kohdassa, ettei komissiolla ollut todisteita, jotka koskivat erityisesti LGD:n sisäisiä myyntejä LGE:lle ja Philipsille heinäkuun 2002 ja syyskuun 2005 välisellä ajalla, se teki oikeudellisen virheen ja loukkasi LGD:n puolustautumisoikeuksia ottaessaan nämä myynnit huomioon sakkojen laskemiseksi. Komissio sivuutti tältä osin käytännön, jota noudatettiin [EY] 81 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (asia COMP/39406 – Aluksilla käytettävät siirtoletkut) 28.1.2009 tehdyssä komission päätöksessä K(2009) 428 lopullinen, jossa komissio katsoi, että suhteellisuusperiaate on esteenä sellaisten myyntien huomioon ottamiselle, jotka koskevat ajanjaksoa, jolta todisteita ei ole lainkaan saatavilla. Tämä käytäntö on myös vahvistettu unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännössä (tuomio Dansk Rørindustri v. komissio, T-21/99, EU:T:2002:74, 62 kohta ja tuomio IMI ym. v. komissio, T-18/05, EU:T:2010:202, 95 kohta). Unionin yleinen tuomioistuin ei myöskään arvioinut, olivatko LGD:n sisäiset myynnit emoyhtiöilleen osa yhtenä kokonaisuutena pidettävää jatkettua kilpailusääntöjen rikkomista koko rikkomisajanjaksolla, kun otetaan huomioon todisteiden puuttuminen heinäkuun 2002 ja syyskuun 2005 väliseltä ajalta.

42 Valittajat väittävät toiseksi, että unionin yleinen tuomioistuin ei täyttänyt perusteluvelvollisuuttaan ja otti todisteet ilmeisen vääristyneellä tavalla huomioon, kun se totesi, että kilpailusääntöjen rikkominen oli vaikuttanut LGD:n LGE:lle suorittamiin kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynteihin, toisin kuin sen Philipsille suorittamiin myynteihin. Unionin yleinen tuomioistuin oli yhtäältä ottanut vääristyneellä tavalla huomioon valituksenalaisen tuomion 76 kohdassa mainitun, 15.11.2001 pidetystä kokouksesta laaditun pöytäkirjan, kun se johti pelkästään tästä asiakirjasta kyseisen tuomion 150 kohdassa yleisen säännön, jonka mukaan kyseinen kartelli koski myös sisäisiä myyntejä, vaikka mainitussa asiakirjassa ei lainkaan mainita LGE:tä eikä Philipsiä ja vaikka sen sisältö ei tue tällaisen yleisen säännön olemassaoloa. Unionin yleinen tuomioistuin otti toisaalta vääristyneellä tavalla huomioon riidanalaisen päätöksen taulukon nro 2, kun se päätteli tästä valituksenalaisen tuomion 151 kohdassa, että kartelli oli vaikuttanut LGD:n emoyhtiöilleen myymien kartellin kohteena olevien LCD-paneelien hintoihin, vaikka kyseinen taulukko koskee ainoastaan tietynlaisten LCD-näyttöjen myyntejä LGD:n kaikille asiakkaille kuuden kuukauden pituisen lyhyen ajanjakson aikana.

43 Valittajat väittävät kolmanneksi, ettei unionin yleinen tuomioistuin perustellut oikeudellisesti riittävällä tavalla valituksenalaisen tuomion 125 kohdassa valittajien sellaisen väitteen hylkäämistä, jonka mukaan komissio loukkasi LGD:n puolustautumisoikeuksia todetessaan, että kartelli oli vaikuttanut LGD:n emoyhtiöilleen suorittamiin sisäisiin myynteihin. Tässä yhteydessä on ristiriitaista todeta valituksenlaisen tuomion 111 kohdassa, että ”väite, joka koskee [valittajien] LGE:lle ja Philipsille suorittamia myyntejä, ilmeni jo väitetiedoksiannosta”, kun taas sama tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 99 kohdassa, että ”on totta, ettei väitetiedoksiannossa mainita nimenomaisesti, että kartelli oli vaikuttanut [valittajien] myynteihin LGE:lle ja Philipsille”. Jos LGD olisi kuitenkin tiennyt väitetiedoksiannon antamisen ajankohtana, että komissio aikoi ottaa sen emoyhtiöilleen suorittamat sisäiset myynnit huomioon sakkojen laskennassa sillä perusteella, että nämä myynnit toteutettiin markkinoilla, joihin kartelli vaikutti, LGD olisi voinut esittää perustelunsa tästä sen sijaan, että se esitti perusteita sille, miksi saman konsernin sisällä toteutettuja myyntejä ei yleensä voitu ottaa huomioon sakkoja laskettaessa.

44 Komissio väittää lähinnä, että ensimmäisen valitusperusteen toinen osa on tehoton siitä syystä, että vaikka sen katsottaisiinkin olevan perusteltu, se ei olisi esteenä sille, että LGD:n Philipsille ja LGE:lle myymät kartellin kohteena olevat LCD-paneelit otettaisiin huomioon sakkojen laskemiseksi. Kyseinen osa on joka tapauksessa perusteeton.

Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

45 Aluksi on huomautettava, että valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa useaan otteeseen siitä, että se totesi, että komissiolla oli oikeus sisällyttää LGD:n emoyhtiöilleen eli LGE:lle ja Philipsille suorittamat sisäiset myynnit siihen myyntien arvoon, joka otettiin huomioon sakon määrän laskemiseksi.

46 On joka tapauksessa todettava, kuten valituksenalaisen tuomion 136–145 kohdasta selkeästi käy ilmi, että unionin yleinen tuomioistuin totesi komission katsoneen perustellusti – mitä valittajat eivät ole kiistäneet kyseisessä tuomioistuimessa –, etteivät valittajat muodostaneet LGE:n ja Philipsin kanssa yhtä ainoaa yritystä SEUT 101 artiklan soveltamiseksi eikä niitä siten voitu pitää vertikaalisesti integroituneena yrityksenä, minkä johdosta valittajien merkitykselliset myynnit viimeksi mainituille yhtiöille sisällytettiin luokkaan ”suora myynti Euroopan talousalueella”, joka koski kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myyntiä riippumattomille kolmansille. Valittajat eivät myöskään ole kiistäneet tätä toteamusta valituksessaan. Valittajat totesivat päinvastoin suullisessa istunnossa nimenomaisesti, etteivät kartellien kohteena olevien LCD-paneelien myynnit niiden emoyhtiöille olleet sisäisiä myyntejä.

47 Siltä osin kuin valittajat arvostelevat ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisessä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se totesi, että komissiolla oli oikeus sisällyttää LGD:n emoyhtiöilleen suorittamat sisäiset myynnit siihen myyntien arvoon, joka otettiin huomioon sakon määrän laskemiseksi, valittajien perustelut on näin ollen hylättävä, koska ne perustuvat valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan.

48 Siltä osin kuin valittajat moittivat mainitussa osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se totesi, että komissiolla oli oikeus sisällyttää LGD:n emoyhtiöilleen suorittamat merkitykselliset myynnit siihen myyntien arvoon, joka otettiin huomioon sakon määrän laskemiseksi, on muistutettava, että asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että kunkin rikkomiseen osallisen yrityksen tai yritysten yhteenliittymän osalta sakko on enintään 10 prosenttia sen edellisen tilikauden liikevaihdosta.

49 Kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, komission on kussakin yksittäistapauksessa ja asiayhteyden sekä mainitulla asetuksella käyttöön otetun seuraamusjärjestelmän tavoitteet huomioon ottaen arvioitava kyseessä olevalle yritykselle tavoiteltua vaikutusta erityisesti sen liikevaihdon perusteella, joka kuvastaa yrityksen tosiasiallista taloudellista tilannetta aikana, jona rikkomiseen on syyllistytty (tuomio Britannia Alloys & Chemicals v. komissio, C-76/06 P, EU:C:2007:326, 25 kohta ja tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 53 kohta).

50 Unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komissio saa sakkoa määrittäessään ottaa huomioon paitsi yrityksen kokonaisliikevaihdon, joka on – vaikkakin vain likimääräinen ja epätäydellinen – osoitus sen koosta ja taloudellisesta vallasta, myös sen osan liikevaihdosta, joka tulee kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevista tuotteista ja joka on näin ollen omiaan osoittamaan rikkomisen laajuutta (tuomio Musique Diffusion française ym. v. komissio, 100/80–103/80, EU:C:1983:158, 121 kohta; tuomio Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 243 kohta; tuomio Archer Daniels Midland ja Archer Daniels Midland Ingredients v. komissio, C-397/03 P, EU:C:2006:328, 100 kohta ja tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 54 kohta).

51 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan on niin, että vaikka asetuksen N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdassa jätetään komissiolle harkintavaltaa, siinä kuitenkin rajoitetaan sen käyttöä asettamalla objektiiviset kriteerit, joissa komission on pitäydyttävä. Siten yhtäältä yritykselle mahdollisesti määrättävällä sakolla on numeroina ilmaistavissa oleva ja ehdoton enimmäismäärä, joten tietylle yritykselle määrättävissä olevan sakon enimmäismäärä on määritettävissä etukäteen. Toisaalta tämän harkintavallan käyttämistä rajoitetaan myös käytännesäännöillä, joita komissio on asettanut itselleen muun muassa sakkojen laskennasta annetuissa suuntaviivoissa (tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 55 kohta).

52 Mainittujen suuntaviivojen 13 kohdan mukaan on niin, että ”määrittääkseen sakon perusmäärän komissio käyttää sellaisten rikkomiseen suoraan tai epäsuorasti – – liittyvien tavaroiden tai palveluiden myyntiarvoa, jotka yritys on myynyt [ETA-]alueella sijaitsevalla asian kannalta merkityksellisellä maantieteellisellä alueella”. Näiden samojen suuntaviivojen 6 kohdassa täsmennetään, että ”rikkomiseen liittyvien tavaroiden ja palveluiden myyntiarvon sekä rikkomisen keston katsotaan yhdessä muodostavan asianmukaisen vertailuarvon rikkomisen taloudellisen merkityksen ja kunkin rikkomiseen osallistuneen yrityksen suhteellisen osuuden selvittämiseksi”.

53 Tästä seuraa, kuten unionin tuomioistuin on jo todennut, että sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen 13 kohdan tavoitteena on käyttää yritykselle määrättävän sakon laskentapohjana määrää, joka heijastaa rikkomisen taloudellista merkitystä ja kyseisen yrityksen suhteellista osuutta siinä. Tämän vuoksi on niin, että vaikka on totta, ettei kyseisessä 13 kohdassa tarkoitettu myynnin arvon käsite voi ulottua kattamaan kyseessä olevan yrityksen myyntiä, joka ei kuulu moititun kartellin soveltamisalaan, tämän määräyksen tavoite kuitenkin vaarannettaisiin, jos tällä käsitteellä olisi ymmärrettävä tarkoitettavan ainoastaan liikevaihtoa, joka on saatu pelkästään myynnistä, johon tämän kartellin on osoitettu tosiasiallisesti vaikuttaneen (tuomio Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 76 ja 88 kohta ja tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 57 kohta).

54 Tällaisen rajoituksen seurauksena olisi lisäksi tietyn yrityksen toteuttaman kilpailusääntöjen rikkomisen taloudellisen merkityksen keinotekoinen pienentäminen, koska pelkästään sen vuoksi, että on löydetty rajoitettu määrä välittömiä todisteita myynnistä, johon kartelli on tosiasiallisesti vaikuttanut, määrättäisiin loppujen lopuksi sakko, joka ei ole todellisessa suhteessa kyseessä olevan kartellin soveltamisalaan. Tällainen salassa pysymisen palkitseminen vaarantaisi myös tavoitteen, jonka mukaan SEUT 101 artiklan rikkomiset on todettava ja niistä on määrättävä seuraamuksia tehokkaasti, eikä sitä näin ollen voida hyväksyä (tuomio Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 77 kohta ja tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 58 kohta).

55 Joka tapauksessa on korostettava, että rikkomisen kohteena olevien tuotteiden myynnistä saatava kokonaisliikevaihdon osa on parhaiten omiaan heijastamaan tämän rikkomisen taloudellista merkitystä (tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 59 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

56 Käsiteltävässä asiassa unionin yleinen tuomioistuin totesi siten perustellusti valituksenalaisen tuomion 97 kohdassa, että ”komissiolla oleva mahdollisuus sisällyttää sakkojen määrän laskemiseksi merkityksellisten myyntien arvoon [valittajien] LGE:lle ja Philipsille myymät kartellin kohteena olevat LCD-paneelit ei riipu siitä, toteutettiinko nämä myynnit hinnoilla, joihin kartelli vaikutti, vaan se riippuu pelkästään siitä, että myyntiä harjoitettiin sellaisen kartellin vaikutuksen alaisilla markkinoilla, johon [valittajat] kuuluivat”.

57 Unionin yleinen tuomioistuin tukeutui tässä yhteydessä perustellusti ensiksi kyseisen tuomion 65 ja 66 kohdassa sakkojen laskennasta annettujen suuntaviivojen 13 kohtaan ja totesi, että kyseinen kohta koskee niillä merkityksellisillä markkinoilla harjoitettua myyntiä, joihin kilpailusääntöjen rikkominen kohdistui, eikä ainoastaan niitä tapauksia, joiden osalta komissiolla on hallussaan

asiakirjatodisteita kilpailusääntöjen rikkomisesta, ja tämän jälkeen se tukeutui mainitun tuomion 67 kohdassa Euroopan unionin kilpailusääntöjen tavoitteisiin todettuaan, että valittajien ehdottama tulkinta merkitsisi sitä, että komissiolla olisi sakon perusmäärän määrittämiseksi velvollisuus kussakin tapauksessa vahvistaa, mitkä ovat ne yksittäiset myynnit, joihin kartelli on vaikuttanut, ja lopuksi se tukeutui saman tuomion 68 kohdassa oikeuskäytäntöön, joka perustuu tämän tuomion 50 kohdassa mainittuun tuomioon Musique Diffusion française ym. v. komissio (100/80–103/80, EU:C:1983:158).

58 Todettuaan ensiksi valituksenalaisen tuomion 69 kohdassa yksinomaiseen toimivaltaansa kuuluvan tosiseikkojen arvioinnin yhteydessä – ilman että valittajat vetoavat lainkaan tosiseikkojen huomioon ottamiseen vääristyneellä tavalla –, että valittajien LGE:lle ja Philipsille suorittamat kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynnit toteutettiin kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevilla markkinoilla, unionin yleinen tuomioistuin ei näin ollen tehnyt oikeudellista virhettä, kun se katsoi kyseisen tuomion 71 ja 72 kohdassa, että komissiolla oli oikeus ottaa mainitut myynnit huomioon laskeakseen valittajille määrättävän sakon määrän, ilman että on tarpeen tietää, ovatko LGE ja Philips tosiasiallisesti maksaneet valittajille korkeampia hintoja kartellin vuoksi tai ovatko ne siirtäneet tämän mahdollisen korotuksen sellaisten ETA-alueen kuluttajille myymiensä lopputuotteiden hintaan, joiden osana on kartellin kohteena olevia LCD-paneeleja.

59 Unionin yleisellä tuomioistuimella ei täten ollut velvollisuutta täsmentää perusteita, joiden vuoksi LGD:n LGE:lle ja Philipsille suorittamat LCD-paneelien myynnit saattoivat vääristää kilpailua merkityksellisillä markkinoilla niistä sopimuslausekkeista huolimatta, jotka sitoivat LGD:n viimeksi mainittuihin yhtiöihin niiden yhteisyritystä koskevan sopimuksen yhteydessä, eikä tutkia valittajien tätä varten esittämiä todisteita.

60 Tässä yhteydessä on todettava, että se, että riippumattomille kolmansille suoritettujen myyntien arvoa ei otettaisi huomioon siitä syystä, että kartelliin osallistuneella yrityksellä on näiden osapuolten kanssa erityisiä rakenteellisia yhteyksiä, merkitsisi tällaisen yrityksen perusteetonta suosimista, koska yritys voisi välttyä seuraamukselta, joka on suhteutettu yrityksen merkitykseen kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevilla tuotemarkkinoilla (ks. analogisesti tuomio Guardian Industries ja Guardian Europe v. komissio, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 59 ja 63 kohta).

61 Sen edun lisäksi, jota voidaan odottaa hintojen horisontaalista vahvistamista koskevasta kartellista riippumattomille kolmansille suuntautuvan myynnin yhteydessä, yritys voi nimittäin saada etua tällaisesta kartellista myös lisäämällä myyntiään yrityksille, joiden kanssa sillä on tiettyjä rakenteellisia yhteyksiä, kun tällaisiin yrityksin ei sovelleta kartellissa sovittuja korkeampia hintoja, koska mainittu yritys saa tämän johdosta kilpailuedun sellaisiin kilpailijoihinsa nähden, jotka tarjoavat näitä korkeampia hintoja merkityksellisillä markkinoilla.

62 Lisäksi jo se seikka, että yritys harjoittaa merkityksellisillä markkinoilla myyntiä tällaisilla korkeammilla hinnoilla riippumattomille kolmansille, vääristää kilpailua ja vaikuttaa koko merkityksellisiin markkinoihin erityisesti kuluttajien vahingoksi.

63 Tästä seuraa, kuten unionin yleinen tuomioistuin lähinnä totesi valituksenalaisen tuomion 70 kohdassa, että vaikka kartelli ei koske kyseisen tuotteen myyntiä kyseisen kartellin jäseniin sidoksissa oleville yrityksille, kilpailu merkityksellisillä markkinoilla vääristyy siten, että kyseiset myynnit voidaan ottaa huomioon sakon laskemiseksi.

64 Päinvastoin kuin valittajat väittävät, unionin yleinen tuomioistuin ei näin tehdessään tukeutunut lainkaan olettamaan, jota ei voida kumota ja jonka mukaan kyseessä oleva kilpailusääntöjen rikkominen vaikutti kaikkiin myynteihin merkityksellisillä markkinoilla. Unionin yleinen tuomioistuin katsoi sitä vastoin sellaisen perusteen nojalla, jota ei tämän tuomion 48–59 kohdasta ilmenevällä tavalla rasita mikään oikeudellinen virhe, että vaikka mitään todisteita ei ole siitä, että kyseinen kilpailusääntöjen rikkominen vaikutti valittajien emoyhtiöilleen suorittamiin kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynteihin, nämä myynnit voidaan kuitenkin ottaa huomioon valittajille määrättävän

sakon määrän laskemiseksi, koska ne toteutettiin kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevilla markkinoilla. Valittajien väite perustuu siten valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan, ja se on siten hylättävä.

65 Unionin yleistä tuomioistuinta ei voida myöskään moittia siitä, että valituksenalaisen tuomion 62 ja 68–70 kohdan perustelut ovat ristiriitaiset.

66 Kun unionin yleinen tuomioistuin totesi kyseisen tuomion 62 kohdassa, että komission oli ”selitettävä, mikä oli [valittajien] LGE:lle ja Philipsille suorittamien myyntien yhteys kartelliin”, ja muistutti mainitun tuomion 68 kohdassa, että ”vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan se osa liikevaihdosta, joka tulee kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevista tavaroista, on omiaan osoittamaan rikkomisen laajuutta kyseisillä markkinoilla”, sekä totesi kyseisen tuomion 70 kohdassa, että ”koska kartellin kohteena olevaa tuotetta myydään sisämarkkinoilla, kilpailu sisämarkkinoilla vääristyy”, se nimittäin ainoastaan ilmaisi sen koko perustelujen perustana olevan saman päätelmän, joka on toistettu muun muassa valituksenalaisen tuomion 66 ja 97 kohdassa ja jonka mukaan komissio saattoi ottaa huomioon valittajien myynnit LGE:lle ja Philipsille laskeakseen sakon määrän, koska kyseiset myynnit toteutettiin kilpailusääntöjen rikkomisen kohteena olevilla markkinoilla.

67 Lisäksi väitteestä, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin sivuutti komission päätöskäytännön, on riittävää muistuttaa, kuten unionin yleinen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 143 kohdassa tehnyt, että unionin tuomioistuimen vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan komission aiempi päätöskäytäntö ei ole sakkojen määrittämiseen sovellettava oikeudellinen kehys kilpailuoikeuden alalla (ks. tuomio JCB Service v. komissio, C-167/04 P, EU:C:2006:594, 205 kohta; tuomio Tomra Systems ym. v. komissio, C-549/10 P, EU:C:2012:221, 104 kohta ja tuomio Team Relocations ym. v. komissio, C-444/11 P, EU:C:2013:464, 82 kohta).

68 Ensimmäisen valitusperusteen ensimmäinen osa on tämän johdosta hylättävä perusteettomana.

69 Tämän valitusperusteen toinen osa, jolla valittajat kyseenalaistavat unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 73–89 ja 147–154 kohdassa tekemät toteamukset, joiden mukaan oikeudenkäyntiaineistosta ilmenee ”joka tapauksessa” lähinnä – kuten kyseisestä 73 kohdasta käy ilmi –, että valittajien LGE:lle ja Philipsille suorittamista kartellin kohteena olevien LCD-paneelien myynneistä oli käyty keskusteluja kartellin sisällä ja että komissio oli osoittanut oikeudellisesti riittävällä tavalla, että kartellilla oli vaikutuksia myös näihin myynteihin, on näin ollen hylättävä tehottomana siltä osin kuin se koskee ylimääräisiä perusteluja (ks. mm. tuomio Dansk Rørindustri ym. v. komissio, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ja C-213/02 P, EU:C:2005:408, 148 kohta).

70 Kuten ensimmäisen valitusperusteen ensimmäisen osan tarkastelusta ilmenee, valituksenalaisen tuomion 65–72 ja 97 kohdassa esitetyt perustelut nimittäin oikeuttavat sellaisenaan mainittujen myyntien huomioon ottamisen sakon laskemiseksi.

71 Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

Toinen valitusperuste, joka koskee osittaista vapautusta sakoista

72 Tämä valitusperuste jakautuu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa valittajat väittävät, että unionin yleinen tuomioistuin teki oikeudellisen virheen soveltaessaan yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeistä alakohtaa eikä täyttänyt perusteluvelvollisuuttaan asettaessaan yrityksen, joka haki täyttä vapautusta sakoista, edullisempaan asemaan kuin yrityksen, joka haki osittaista vapautusta sakoista. Valittajat väittävät toisessa osassa, että unionin yleinen tuomioistuin otti todisteet huomioon ilmeisen vääristyneellä tavalla ja teki kyseistä tiedonantoa soveltaessaan oikeudellisen virheen, kun se kieltäytyi myöntämästä LGD:lle osittaista vapautusta sakoista 26.8.2005 jälkeiseltä ajalta.

Toisen valitusperusteen ensimmäinen osa, joka koskee osittaisen sakoista vapauttamisen myöntämisedellytyksiä

– Asianosaisten lausumat

73 Valittajat moittivat tässä osassa unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se teki yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeistä alakohtaa tulkitessaan oikeudellisen virheen, kun se sovelsi kyseistä tiedonantoa suppeasti ja kieltäytyi myöntämästä LGD:lle osittaista vapautusta sakoista vuodelta 2005, ilman että se osoitti, että Samsungin toimittamia tietoja oli pidettävä sellaisenaan riittävänä perustana sille, että komissio saattoi todeta kyseessä olevaa kilpailusääntöjen rikkomista jatketun kyseisenä vuonna. Tuomiosta Transcatab v. komissio (T-39/06, EU:T:2011:562) nimittäin ilmenee, että komissiolle aikaisemmin tuntemattomiksi tosiseikoiksi katsotaan tosiseikat, joista todisteita toimittaa yritys, joka hakee osittaista vapautusta sakoista, jos ”komissio voi [kyseisten tosiseikkojen] perusteella tehdä rikkomisesta uusia johtopäätöksiä”.

74 Valittajien mukaan todisteilla, jotka ne esittivät 20.7.2006 antamassaan lausunnossa, oli kuitenkin paljon merkittävämpi arvo kuin Samsungin esittämillä todisteilla, koska ne koskivat kilpailusääntöjen rikkomisen koko kestoa vuoden 2006 helmikuuhun saakka sekä tärkeimpiä monenvälisiä kokouksia, kaikkia osallistujia ja eri tuoteluokkia, kun taas Samsungin esittämät todisteet koskivat hyvin rajoitettua kestoa ja tosiseikastoa, eikä komissio olisi voinut niiden perusteella ryhtyä toimenpiteisiin useita kartellin jäseniä kohtaan ja määrätä niille seuraamuksia vuoden 2005 aikana tapahtuneiden tosiseikkojen nojalla. Unionin yleinen tuomioistuin myönsi siten itsekin valituksenalaisen tuomion 189 ja 190 kohdassa, että riidanalainen päätös perustuu useimmin valittajien toimittamiin todisteisiin vuodelta 2005 ja että valittajien toimittamilla tiedoilla oli tosiasiassa suurempi todistusarvo kuin Samsungin aiemmin esiin tuomilla tiedoilla.

75 Valittajat katsovat, että unionin yleisen tuomioistuimen tulkinta yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisestä alakohdasta on vastoin kyseisen säännöksen tarkoitusta, koska se johtaa siihen, että muut kartellin jäsenet kuin täyttä sakkoimmuniteettia hakenut yritys jättävät toimittamatta merkityksellisiä todisteita uusista tosiseikoista, joita viimeksi mainittu yritys ei tuonut esiin ja jotka oikeuttaisivat toteamaan syyksi luetun kilpailusääntöjen rikkomisen kestäneen pidempään, sillä on epätodennäköistä, että nämä muut jäsenet saisivat osittaisen vapautuksen sakoista tältä ylimääräiseltä ajanjaksolta, ja ne olisivat jopa vaarassa saada korkeamman sakon.

76 Komissio katsoo, että toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä, koska se perustuu kyseisen säännöksen virheelliseen tulkintaan.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

77 On muistutettava, että yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisessä alakohdassa todetaan, että ”jos yritys – – toimittaa todisteita komissiolle aikaisemmin tuntemattomista tosiseikoista, jotka liittyvät suoraan epäillyn kartellin vakavuuteen tai kestoon, komissio ei ota näitä tosiseikkoja lukuun määrittäessään sakkoa, joka määrätään kyseiset todisteet toimittaneelle yritykselle”.

78 Kuten unionin yleinen tuomioistuin perustellusti totesi valituksenalaisen tuomion 166 kohdassa, kyseisen alakohdan itse sanamuodosta ilmenee, että siinä tarkoitettu osittainen vapautus sakoista edellyttää kahden edellytyksen täyttymistä eli ensimmäiseksi sitä, että kyseinen yritys on ensimmäinen, joka näyttää toteen komissiolle aikaisemmin tuntemattomat tosiseikat, ja toiseksi sitä, että komissio voi kyseisten tosiseikkojen perusteella, jotka liittyvät suoraan epäillyn kartellin vakavuuteen tai kestoon, tehdä rikkomisesta uusia johtopäätöksiä.

79 Kuten unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee, ilmaisu ”komissiolle – – tuntemattomat tosiseikat”, joka liittyy näistä edellytyksistä ensimmäiseen, on yksiselitteinen, ja sen perusteella yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeistä alakohtaa voidaan tulkita rajoittavasti – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 167 kohdassa – ja rajoittaa sen soveltaminen tilanteisiin, joissa kartelliin kuuluva yhtiö toimittaa komissiolle uusia tietoja rikkomisen vakavuudesta tai kestosta, sekä jättää sen soveltamisalan ulkopuolelle tilanteet, joissa yhtiö toimittaa ainoastaan tietoja, jotka tukevat rikkomisesta jo olemassa olevia todisteita (ks. vastaavasti määräys Kuwait Petroleum ym. v. komissio, C-581/12 P, EU:C:2013:772, 19 kohta).

80 Valituksenalaisen tuomion 189 kohdasta ilmenee käsiteltävässä asiassa, että unionin yleinen tuomioistuin totesi yksinomaiseen toimivaltaansa kuuluvan tosiseikkojen arvioinnin yhteydessä – ilman että tosiseikat on tältä osin väitetty otetun huomioon vääristyneellä tavalla –, että ”[valittajien] 20.7.2006 antaman lausunnon ajankohtana komission tiedossa oli [Samsungin] antamien tietojen perusteella, että tiettyjen kartelliin osallistuvien yritysten välillä oli jatkettu kahdenvälistä yhteydenpitoa vuonna 2005”.

81 Todettuaan siten, että valittajien toimittamat tiedot koskivat jo komission tiedossa olevia tosiseikkoja, unionin yleinen tuomioistuin saattoi pelkästään tällä perusteella hylätä valituksenalaisen tuomion 194 kohdassa valittajien väitteet, joilla vaadittiin näiden tosiseikkojen osalta osittaisen sakkoimmuniteetin myöntämistä yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisen alakohdan nojalla, ilman että unionin yleisellä tuomioistuimella oli minkäänlaista velvollisuutta tutkia, olivatko nämä tiedot sellaisia, että komissio saattoi niiden perusteella tehdä uusia päätelmiä kilpailusääntöjen rikkomisesta, ja ilman että oli tarpeen verrata näiden tietojen todistusarvoa Samsungin aiemmin esittämien tietojen todistusarvoon.

82 Täten sillä ei ole merkitystä, että unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 189 ja 190 kohdassa vastaavasti, että riidanalaisessa päätöksessä ”tukeudutaan useimmin [valittajien] toimittamiin todisteisiin vuodelta 2005” ja että valittajien ”20.7.2006 toimittami[ll]a tie[doilla] – – oli tosiasiassa suurempi todistusarvo kuin Samsungin aiemmin esille tuomilla tiedoilla”.

83 Lisäksi on huomautettava, kuten kyseisen tuomion 190 kohdasta käy selvästi ilmi, että unionin yleinen tuomioistuin esitti nämä toteamukset täydennykseksi, eikä se esittänyt niitä perustellakseen hakemuksen, joka koski osittaista sakoista vapauttamista vuodelta 2005, hylkäämistä vaan selittääkseen syyt, miksi komissio päätyi myöntämään valittajille sakkojen määrän lievennyksen, koska yhteistyötiedonannossa mainitut edellytykset tällaiselle lievennykselle ovat erilaiset kuin osittaisen sakoista vapauttamisen myöntämisen edellytykset.

84 Päinvastoin kuin valittajat väittävät, tämä tulkinta yhteistyötiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisestä alakohdasta ei myöskään ole millään tavoin ristiriidassa yhteistyötiedonannolla tavoitellun päämäärän kanssa, koska – kuten unionin yleinen tuomioistuin totesi valituksenalaisen tuomion 167 kohdassa – sakkoimmuniteettia koskevan ohjelman tehokkuus vaarantuisi, jos yrityksiä ei enää kannustettaisi olemaan ensimmäinen, joka toimittaa kartellin paljastavia tietoja komissiolle (ks. vastaavasti määräys Kuwait Petroleum ym. v. komissio, C-581/12 P, EU:C:2013:772, 20 kohta).

85 Kun yritys, joka on yhteistyötiedonantoon perustuvan täyden sakkoimmuniteetin saadakseen ensimmäisenä toimittanut komissiolle todisteita, joiden nojalla komissio voi todeta SEUT 101 artiklaa rikotun, jättää tuomatta esiin tietoja, joilla osoitetaan kyseessä olevan kilpailusääntöjen rikkomisen kestäneen kauemmin kuin mitä näistä todisteista käy ilmi, kaikkia muita kyseiseen kilpailusääntöjen rikkomiseen osallistuneita yrityksiä kannustetaan siten – päinvastoin kuin valittajat väittävät – olemaan ensimmäinen, joka antaa tällaiset tiedot, koska tällaisen tietojen antamisen johdosta voi olla perusteltua myöntää osittainen vapautus sakoista kyseisen tiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisen alakohdan nojalla. Kuten tämän tuomion 80 kohdassa on jo todettu, tilanne ei kuitenkaan ole aivan tällainen käsiteltävässä asiassa siltä osin kuin komissio tiesi kilpailusääntöjen rikkomista jatketun vuonna 2005.

86 Tosin yritys, joka toimittaa komissiolle tietoja yhteistyötiedonannon perusteella, ei voi olla varma siitä, täyttääkö se kyseisen tiedonannon 23 kohdan b alakohdan viimeisessä alakohdassa mainitun osittaisen sakoista vapauttamisen myöntämisedellytykset, koska se ei tavallisesti tiedä, mitä tietoja komissiolla on jo hallussaan.

87 Mainitun tiedonannon tarkoituksena ei ole kuitenkaan poistaa tällaista epävarmuutta, vaan sen tarkoituksena on päinvastoin – kuten unionin yleinen tuomioistuin perustellusti totesi valituksenalaisen tuomion 163 kohdassa – luoda epävarmuuden ilmapiiri kartellien sisälle, jotta yrityksiä kannustettaisiin ilmoittamaan kartelleista komissiolle.

88 Valittajat eivät voi myöskään väittää, että unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisessa tuomiossa tekemä tulkinta tekisi käytännössä epätodennäköiseksi osittaisen sakoista vapautuksen myöntämisen, koska, kuten muun muassa valituksenalaisen tuomion 182 ja 195–203 kohdasta käy ilmi, valittajat ovat nimenomaan saaneet tällaisen osittaisen vapautuksen sakoista vuoden 2006 tammikuulta.

89 Valittajat arvostelevat unionin yleistä tuomioistuinta lisäksi virheellisesti siitä, että sen perustelut valituksenalaisessa tuomiossa ovat tältä osin riittämättömät. Kuten kaikesta edellä esitetystä ilmenee, kyseisessä tuomiossa nimittäin mainitaan muun muassa sen 166, 167 ja 189 kohdassa täysin vaaditun selkeästi perusteet, joiden vuoksi unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissiolla oli oikeus kieltäytyä myöntämästä valittajille osittaista vapautusta sakoista vuodelta 2005.

90 Tämän perusteella toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on hylättävä perusteettomana.

Toisen valitusperusteen toinen osa, joka koskee osittaisen sakoista vapauttamisen epäämistä 26.8.2005 jälkeiseltä ajalta

– Asianosaisten lausumat

91 Valittajat moittivat tässä osassa unionin yleistä tuomioistuinta ensimmäiseksi siitä, että se epäsi LGD:ltä osittaisen vapautuksen sakoista 26.8.2005 jälkeiseltä ajalta, vaikka komissiolla ei ollut lainkaan täyttä sakkoimmuniteettia hakeneen yrityksen esittämiä todisteita, joilla LGD:n osoitettiin jatkaneen kartelliin osallistumista kyseisen ajankohdan jälkeen. Ainoa Samsungin esittämä todiste vuoden 2005 elokuun jälkeiseltä ajalta oli nimittäin 6.12.2005 päivätty sähköpostiviesti, joka koski yhtäältä Samsungin ja toisaalta AU Optronics Corp:n ja Chi Mei Optoelectronics Corp:n välillä mahdollisesti käytyä kahdenvälistä yhteydenpitoa ja jossa ei mainittu LGD:tä eikä muita osallistujia. Unionin yleinen tuomioistuin otti sähköpostiviestin sisällön huomioon vääristyneellä tavalla, kun se ehdotti valituksenalaisen tuomion 187 kohdassa, että tämä asiakirja voisi koskea kaikkia kartelliin osallistujia, LGD mukaan lukien.

92 Valittajat katsovat toiseksi, että unionin yleinen tuomioistuin teki myös oikeudellisen virheen todetessaan valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa, että komissio saattoi Samsungin esittämien todisteiden perusteella olettaa LGD:n jatkaneen rikkomiseen osallistumista loppuun asti, koska kyseessä on yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu kilpailusääntöjen rikkominen. Tämä päätelmä on ristiriidassa sen oikeuskäytännön kanssa, joka käy ilmi tuomiosta Dansk Rørindustri v. komissio (T-21/99, EU:T:2002:74, 62 kohta), jossa unionin yleinen tuomioistuin katsoi, ettei komissio voi ilman todisteita olettaa, että kartellin jäsen osallistui kartelliin sen loppuun saakka.

93 Valittajat katsovat kolmanneksi, että mainittua 193 kohtaa rasittaa myös oikeudellinen virhe siltä osin kuin unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että komissio saattoi kyseessä olevien todisteiden perusteella pitää LGD:tä vastuussa muiden osallistujien toiminnasta, ilman että se arvioi tällaiseen vastuuseen saattamisen tiukkoja edellytyksiä. Unionin yleisen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan yritys voidaan kuitenkin saattaa tällaiseen vastuuseen ainoastaan, jos on osoitettu, että yritys tiesi muiden osallistujien kilpailunvastaisesta toiminnasta tai että se saattoi kohtuudella ennakoida sen ja että se oli

valmis ottamaan riskin (tuomio BASF ja UCB v. komissio, T-101/05 ja T-111/05, EU:T:2007:380, 160 kohta ja tuomio Denki Kagaku Kogyo ja Denka Chemicals v. komissio, T-83/08, EU:T:2012:48, 242 kohta). Komissio ei olisi kuitenkaan voinut käsiteltävässä asiassa ilman LGD:n esittämiä todisteita pidentää kilpailusääntöjen rikkomisen kestoa vuoden 2005 elokuun jälkeiselle ajalle muiden kartelliin osallistujien kuin Samsungin ja Chi Mei Optoelectronics Corp:n osalta.

94 Komissio muistuttaa, että unionin yleisen tuomioistuimen päätelmä, jonka mukaan komissio oli valittajien antamien lausuntojen ajankohtana eli 20.7.2006 tietoinen kilpailusääntöjen rikkomisen jatkumisesta koko vuoden 2005 ajan, on tosiseikkoja koskeva toteamus, joka ei kuulu unionin tuomioistuimen harjoittaman valvonnan piiriin muutoksenhaun yhteydessä, ellei tosiseikkoja tai todisteita ole otettu huomioon vääristyneellä tavalla. Valittajat eivät käsiteltävässä asiassa kuitenkaan vetoa todisteiden ottamiseen huomioon vääristyneellä tavalla, vaan ne katsovat pikemminkin, että 6.12.2005 päivätty sähköpostiviesti ei ole riittävä perusta unionin yleisen tuomioistuimen päätelmälle.

– Unionin tuomioistuimen arviointi asiasta

95 On todettava, että toisen valitusperusteen toinen osa, jossa valittajat moittivat unionin yleistä tuomioistuinta lähinnä siitä, että se epäsi niiltä osittaisen vapautuksen sakoista 26.8.2005 jälkeiseltä ajalta, perustuu kokonaisuudessaan oletukseen, jonka mukaan unionin yleinen tuomioistuin katsoi virheellisesti, että komissio tiesi LGD:n osallistuneen kartelliin kyseisen ajankohdan jälkeen pelkästään Samsungin esittämän, 6.12.2005 päivätyn sen sähköpostiviestin perusteella, joka on mainittu valituksenalaisen tuomion 187 kohdassa ja jonka sisällön unionin yleinen tuomioistuin otti huomioon vääristyneellä tavalla.

96 Tämä oletus perustuu valituksenalaisen tuomion virheelliseen tulkintaan.

97 Ei ole nimittäin ainoastaan niin, ettei unionin yleinen tuomioistuin tehnyt tällaista toteamusta valituksenalaisessa tuomiossa, vaan on myös niin, että valituksenalaisen tuomion 193 kohdasta käy selvästi ilmi, että katsoakseen valittajien jatkaneen kartelliin osallistumista koko vuoden 2005 ajan, unionin yleinen tuomioistuin ei pelkästään tukeutunut kyseiseen 6.12.2005 päivättyyn sähköpostiviestiin, vaan se tukeutui myös toiseen Samsungin esittämään asiakirjaan eli 14.1.2005 päivättyyn sähköpostiviestiin, joka on mainittu kyseisen tuomion 185 kohdassa ja jossa mainitaan se mahdollisuus, että kyseinen kartellin osallistuja tiedustelee valittajilta niiden tietyistä hintasuunnitelmista.

98 Täten valittajat eivät voi moittia unionin yleistä tuomioistuinta siitä, että se otti 6.12.2005 päivätyn sähköpostiviestin sisällön huomioon vääristyneellä tavalla siitä syystä, ettei sähköpostiviestissä vahvisteta valittajien jatkaneen osallistumista kartelliin 26.8.2005 jälkeen, koska unionin yleinen tuomioistuin ei tehnyt tästä asiakirjasta lainkaan tällaista päätelmää, vaan se tukeutui siihen, kuten valituksenalaisen tuomion 189 kohdasta ilmenee, todetakseen yleisemmin, että kartellin toimintaa jatkettiin vuonna 2005.

99 Valittajien väitteet ovat siten tältä osin perusteettomat.

100 Muilta osin on niin, että koska valittajat eivät riitauta unionin yleisen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 193 kohdassa tekemää 14.1.2005 päivätyn sähköpostiviestin arviointia, joka kuuluu lisäksi unionin yleisen tuomioistuimen yksinomaiseen toimivaltaan, lukuun ottamatta tosiseikkojen ja todisteiden ottamista huomioon vääristyneellä tavalla, toisen valitusperusteen toinen osa on tämän tuomion 69 kohdassa mainitun oikeuskäytännön mukaisesti hylättävä tehottomana. Tämä arviointi oli nimittäin riittävä, jotta unionin yleinen tuomioistuin saattoi perustellusti katsoa, että komissio tiesi valittajien osallistuneen kartelliin vuonna 2005. Mainitun 193 kohdan jälkimmäiseen osaan liittyvät valittajien väitteet koskevat näin ollen täydentävää perustetta.

101 Tämän perusteella toisen valitusperusteen toinen osa on hylättävä perusteettomana.

102 Tästä seuraa, että toinen valitusperuste on hylättävä kokonaisuudessaan.

103 Kaiken edellä esitetyn perusteella valitus on hylättävä perusteettomana.

Oikeudenkäyntikulut

104 Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 138 artiklan 1 kohdan mukaan, jota sovelletaan sen 184 artiklan 1 kohdan nojalla valituksen käsittelyyn, asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

105 Koska komissio on vaatinut LGD:n ja LGDT:n velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut ja koska nämä ovat hävinneet asian, LGD ja LGDT on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kahdeksas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Valitus hylätään.

2) LG Display Co. Ltd ja LG Display Taiwan Co. Ltd velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Allekirjoitukset